

Stadstuinieren (NZL)

“Dit was vroeger de oprit”, zegt Jonna terwijl we naast het huis over een flinke stapel houtsnippers lopen. “We gaan hier appelbomen planten.” We zijn op bezoek bij haar en haar man Bob in Auckland. Ze wonen net buiten het centrum en hebben grootse plannen met hun tuin. “We hebben een cursus permacultuur gevolgd en nu passen we die kennis in de praktijk toe. In onze tuin leggen we een boomgaard en moestuin aan”, vertelt Jonna. “Voor onze gezondheid en die van de kinderen vinden we het belangrijk om verse, gifvrije groenten en vruchten te eten.” Ietwat jaloers kijken we om ons heen. Ivar glundert: “Midden in de stad wonen en toch je eigen voedsel kweken, dat zou ik ook wel willen!” “Nou, dan mag je meteen aan de slag”, lacht Jonna en duwt hem een uit de kluiten gewassen hooivork in de hand.

Liever bomen dan asfalt

“De meeste huizen in deze wijk hebben een lange oprit naar een garage achter het huis”, legt Jonna uit. “Dat vonden we zonde van de ruimte. Wij hebben van de garage een gastenverblijf gemaakt. De bestrating van de oprit hebben we al verwijderd, maar de grond moet nog worden bewerkt. Die is keihard.” “Aha, dus ik mag spitten?”, vraagt Ivar. “Precies! Daarna strooien we er schapenmest en kalkpoeder overheen en bedekken we de grond met een dikke laag houtsnippers om de aarde weer vruchtbaar te maken.” Ivar mag zich uitleven en met hulp van Bob krijgt hij de grond weer los. De appelboompjes staan al in potten klaar om te worden geplant.

Gras eruit, groenten erin

Jonna en Floris lopen door naar de achtertuin. “Toen wij het huis kochten, was dit een en al gras”, licht Jonna toe. Dat vonden we jammer, want er is zo veel meer mogelijk met

een tuin”, lacht ze. “Gelukkig is het niet moeilijk om gras te verwijderen.” Dat is duidelijk: Tussen de kippenren, trampoline en zandbak hebben Jonna en Bob een moestuin aangelegd. Er groeien allerlei soorten groenten en kruiden. Terwijl Jonna uitleg geeft, plukt een van de kinderen een rijp cherrytomaatje. Ook zij leren dus van jongs af aan hoe lekker zelfgekweekte groenten kunnen zijn.

Kiezen voor diversiteit

Als we – na zes weken klussen aan de boot – opnieuw bij Jonna en Bob logeren, zijn de perziken en appels in de voortuin bijna rijp. “Deze fruitbomen komen van het *Koanga Institute*”, vertelt Jonna. “Daar worden allerlei rassen gekweekt die van oudsher in Nieuw-Zeeland werden aangeplant. Dat is bijzonder, omdat tegenwoordig vrijwel alle fruitbomen van één bepaalde soort zijn – zo kunnen telers op grote schaal aan supermarktketens en exporteurs leveren. Dit is hoe monocultuur ontstaat. Het grote aantal boomsoorten van Koanga daarentegen, is goed voor de biodiversiteit. Ook zijn ze uitstekend aangepast aan dit klimaat.”

Tuinieren zonder eigen tuin

Maar wat als je in een appartement woont, zonder tuin? Je kunt dan natuurlijk plantenbakken met kruiden of tomaatjes op je balkon zetten. Of lid worden van een gemeenschapstuin. In Nieuw-Zeeland is er in elke grote stad wel een aantal te vinden. In Auckland bezoeken we *Daldy Street Community Gardens*, net naast het terrein van de America’s Cup. Als we aankomen, zien we losse, fors bemeten plantenbakken staan. Elke bak is uniek en vormt iemands tuin: in sommige zitten groenten en fruit, andere staan vol bloemen en sierplanten waar bijen en andere insecten op afkomen. Ook hier wordt dus de biodiversiteit in Auckland verrijkt.

Manager Richard staat ons te woord. “Iedereen beheert z’n eigen tuin, maar er zijn ook veel sociale activiteiten waarbij beter tuinieren vooropstaat. We hebben bijvoorbeeld cursussen over bijen of composteren. Zo leren onze leden niet alleen hoe ze deels in hun eigen eten kunnen voorzien, maar maken ze ook kennis met hun buurtgenoten.” We kijken naar de chique appartementen om ons heen. “Is de grond hier niet veel te duur voor zo’n stadstuin?”, vragen we Richard. “Zeker, maar van de gemeente mogen we deze plek voorlopig gebruiken. Zodra ook hier gebouwd gaat worden, verplaatsen we alles met een heftruck naar een andere vrije locatie.” Best handig dus, die plantenbakken!

Gesloten kringloop

Een paar weken later zijn we in Wellington, de hoofdstad. Naast de parkeerplaats van het ziekenhuis bezoeken we *Kaicycle*. Geen plantenbakken hier, maar een flinke lap grond waarin de meest uiteenlopende groenten staan. Er staat zelfs een broeikas waarin zaadjes en stekjes worden gekweekt tot ze groot genoeg zijn om naar buiten te verkassen. Managers Rory en Sheldon vertellen dat dit gemeentegrond is: “Hier mag niet worden gebouwd, omdat er pijpleidingen onder de grond liggen. Voorheen was dit een wat verwaarloosd parkje, nu een bruisende stadstuin!”, zegt Rory trots.

Bijzonder aan Kaicycle is dat ingezamelde etensresten op het terrein worden gecomposteerd. Die compost wordt weer op het land gebruikt. Vrijwilligers helpen bij alles mee en leren al doende beter tuinieren. De oogst wordt verkocht aan leden, die voor een vast bedrag per maand wekelijks een doos seizoensgroenten ophalen. “Zo

proberen we de voedselkringloop te sluiten”, legt Sheldon uit. “Vandaar onze naam: *kai* betekent voedsel in het Maori en *cycle* staat voor de kringloop.”

In en voor de maatschappij

Hoe meer stadstuinen we bezoeken, hoe meer we erover leren. In Christchurch herinneren open plekken tussen nieuwbouw aan de verwoestende aardbeving van 2011. *Cultivate* heeft op zo'n open plek een stadstuin aangelegd. Zij werken met jongeren met een moeilijke achtergrond. Omdat er altijd iets te doen is en elke activiteit een doel heeft, voelen zij zich nuttig en gewaardeerd. Door te tuinieren leren ze nieuwe vaardigheden én hoe ze straks beter in de maatschappij kunnen functioneren.

Ook in Auckland vinden we een gemeenschapstuin met een sociale missie. De gemeente werkt samen met lokale Maori-vertegenwoordigers aan een stadstuin. Het terrein grenst aan een wijk met veel sociale woningbouw. “Veel mensen hier hebben maar weinig te besteden. Bij ons kunnen ze gratis groenten en fruit krijgen”, vertelt een van de vrijwilligers van Ngāti Whātua Ōrākei. De tuin is nog niet af, maar er groeit al van alles. “Je moet de blijde gezichten zien van de mensen die hier eten komen halen. Daar doen we het voor!”, zegt de vrijwilliger met een brede grijns. De buurt wordt dus niet alleen verrijkt met een mooie tuin, maar ook gezonder gemaakt dankzij vers gekweekte, biologische seizoensgroenten.

Meer dan alleen eten kweken

“Ik begrijp nu wel waarom stadstuinen zo populair zijn”, zegt Floris na afloop van ons onderzoek. “Dat veel stadsbewoners graag vers, gezond, lokaal en gifvrij voedsel eten, had ik wel verwacht. Maar dat er zo veel meer bij komt kijken, was een verassing”, geeft hij toe. Heb je een eigen tuin, dan kun je prima je eigen eten kweken. En anders bieden stadstuinen uitkomst: daar kun je je groene vingers aan het werk zetten én buurtcontacten opdoen. En dan zijn er nog de grotere tuinen die bijna professioneel worden onderhouden en vaak een maatschappelijke functie hebben, zoals we in Christchurch en Auckland zagen. Tuinieren wordt daar ingezet om jongeren te stimuleren of kansarmen gezonder en goedkoper te laten eten.

Al deze stadstuinen hebben ook duurzaamheidsvoordelen. Elke appel die je vers uit eigen tuin plukt, scheelt transport en energieverbruik. Ieder polletje gras dat wordt vervangen door een boom, plant, groente of bloem, verrijkt de biodiversiteit. Dankzij composteren sluit je de nutriëntenkringloop en blijft je tuingrond vruchtbaar. Doe je zelf moeite om eten te telen, dan wil je voorkomen dat het wordt verspild of verrot. Leer je over natuurlijke processen en groeiethoden, dan zul je waarschijnlijk ook beter opletten wat je koopt en waar het vandaan komt.

Wij zijn in ieder geval fans van stadstuinieren geworden. We gaan eens kijken of we ons bescheiden boorduintje – momenteel bestaande uit een basilicumplant – kunnen uitbreiden.